

מסורת הש"ס

קורא ואין לרדף להפריש. דכיון שקרא עליו שם יאל הכרי ממורת טבל ושאר המעשרות הוא לרדף להפריש על כרחן לפי שטרך להפריש ממעשר ראשון תרומת מעשר וליתנה לכהן שהיא צמיחה לזרים ומעשר שני לרדף להעלותו לירושלים ולאכלו: רבנן סברי ודאי טביל לפיכך ספיקו לרדף להולילו מיד ספק טבל: לא נהשרו. דממונא הוא אין זו איסור אכילה אלא גול עניים ואישה לגול עניים לא חייש: אפרושי מפריש ליה. לאפקושי טבילה נהי דמעשר ראשון לא מפריש דסבר אי מפרישנא ליה צעניא לאפרושי תרומת מעשר מיינה שהוא צמיחה ונותנה לכהן ומעשר שני נמי אי מפרישנא ליה צעניא אסוקיה ומיכליה צירושלים: מחלוקס נהמה. שהיא כצמיחה: כך מחלוקס צזו. דקסבר צעניא: ר' זכריה אבדן וצו. שהיא למכות ולא אמרו כויה אלא לענין קרבן על שגגת כרת והלכה למשה מסיני היא: ברתני' עד שלא קרא עליהן. ארמי אוצד וגו' וצמחא ליה יקין החומר: קדשי קדשים חוץ לקליעים. או שאלו קדשי קדשים צזמן משכן חוץ לקליעים וצמחא מפריש היכן מחור: קדשי קליים חוץ לחומה. אזהרמיה מלך תוכל לאכול צשערין וגו' וכן מעשר שני. וצמחא פריך מעשר שני (ה) תנא ליה לעיל מעשר שני והקדש של נפדו והיינו שאלו חוץ לחומה צלא פדיון: המפריש צטבור אינו לוקה. דלאמר לעיל צה הכחוד ליתן עשה אחר לא תעשה כו': שהוצי. על שצמח דלאמרנין צפסחים (דף צז. פ.א) ועל ש לא תשצרו צו' צכשר ולא צפסול: לוקה ואינו משלח. קסבר שלהם מעיקרא משמע ואין כהן לאו שניתק לעשה דאע"ג דכתיב שלה משלח אחר לא תקח לאו למימרא דלס לקחת שלה אלא לא תקח אלא שלהם קודם לוקה לקיחה: ותכמים אומרים משלח ואינו לוקה. קסברי שלהם אחר לא תקח משמע דלאו שניתק לעשה הוא: צב' וז דברי ר' עקיבה. מתינתין דקמיני צכורים קרייה מעבבא צזו ר' עקיבא היא שהיה רגיל רבי לקתום צצרי צמשנה צסתם צכמה מקומות והכי שמיע ליה לר' יוחנן דלית ליה לר' עקיבא קרייה מעבבא צצורים: הנהה. לפני המוצא מעבבת צזהן דשנה צה קרא (דברים צו) והניחו לפני וגו' (שם) והנחתו לפני וגו': ונימא וז דברי ר' שמעון. דהוי ליה לאיתויי סיעתא לנלימתי (מתינתין

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

יו.

ורבנן בריית נשמה חשובה חטה לא חשובה. תימה דצפרא גיד הנשה (פולין דף טז. א. וטז. א) אמרינן שאני גיד צצריה הוא ולא צטייל ואע"ג דלית צזיה נשמה ו"ל דהכי קאמר שאני גיד צצריה הוא וכיון דלתיא מצריית נשמה שפיר הויה צציה ולא נראה דהא נצלה דקא אתי מצריית נשמה ואעפ"כ לא הויה צציה אלא על כרחן הטעם תלוי דכל שאוצד שמו צשנתתך הוי צציה וניחא מנצילה שאני אוצדת שמה שלפעמים אף צשנתתכה קורין אותה נצילה ולכן לא הוי צציה אצל גיד אוצד שמו על ידי שנתתך אצל ק"ק ל' מ"א קאמר הכא צריית נשמה חשיבא ליה טלימא דלצצרי דר"ש (א) אמרי לדידן אפילו נמי אית צזיה נשמה לא הוי צציה אלא לדידן צצריה הוא אודי ל' מיהא דכיון דליכא נשמה דצטלה: לנמאי

לקיש כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו הנה אמר להם ר' שמעון אי אתם מודים ל' באוכל נמלה כל שהוא חייב אמרו לו מפני שהיא כצרייתיה אמר להן אף חטה אחת כצרייתיה חטה אין קמה לא לדבריהם קאמר להו לדידי אפילו קמה נמי אלא לדידכו אודו ל' מיהת דחטה אחת כצרייתיה ורבנן צצריית נשמה חשובה חטה לא חשובה כותיה דרבי ירמיה (ה) רבי שמעון אומר כל שהוא למכות לא אמרו כזית אלא לענין קרבן: ברתני' האוכל בכורים עד שלא קרא עליהם יקדשי קדשים חוץ לקליעים יקדשים קליים ומעשר שני חוץ לחומה והשובר את העצם בפסח הטהור ה"ז לוקה ארבעים אבל המותר בטהור והשובר בטמא אינו לוקה ארבעים הנוטל אם על הבנים רבי יהודה אומר לוקה ואינו משלח וחכמים אומרים משלח ואינו לוקה זה הכלל כל מצות לא תעשה שיש בה קום עשה אין חייבין עליה: צב' אמר רב בר בר חנה א"ר יוחנן זו דברי רבי עקיבא סתימתאה אבל חכמים אומרים צכורים הנחה מעבבת בהן קריאה אין מעבבת בהן ולימא זו דברי רבי שמעון סתימתאה הא קא משמע לן דרבי עקיבא כרבי שמעון סבורא ליה מאי ר' שמעון דתניא ותרומת ידך אלו בכורים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הקל ומה מעשר הקל אוכלן חוץ לחומה לוקה בכורים לא כל שכן הא לא בא הכתוב אלא לאוכל מבכורים עד שלא קרא עליהן שהוא לוקה ונדבותרן זו תודה ושלמים אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר הא לא בא הכתוב אלא לפני זריקה שהוא לוקה וככורות זה הבכור אמר ר' שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה ק"ו ממעשר אם לפני זריקה הוא ושלמים הא לא בא הכתוב אלא לפני זריקה הוא ק"ו מתודה לוקה בקרבן וצאנך זו חטאת ואשם אמר רבי שמעון מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה קל וחומר ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר ושלמים אם לאחר זריקה קל וחומר מבכור הא לא בא הכתוב אלא לוקה נדרין זו עולה אמר ר"ש מה בא זה ללמדנו אם לאוכלן חוץ לחומה ק"ו ממעשר אם לפני זריקה קל וחומר מתודה ושלמים אם לאחר זריקה ק"ו מבכור אם חוץ לקליעים קל וחומר מחטאת ואשם הא לא בא הכתוב אלא

לאקמן דשמעינן לר' שמעון צה דלית ליה כי מתינתין דקרייה מעבבא צזו: מאי ר' שמעון. היכא שמענא ליה דלאמר הכי: וספיה דהאי קרא הוא לא תוכל לאכול צשערין מעשר דגןן ופירושך ויזהרך וצכורות צקרבן ולאנך וכל נדרך אשר תדר ונדבותרן ותרומת ידך ודרש ר' שמעון לקרא מספיה לרשיה דאי הוה דריש ליה מרישיה לקפיה לא מדרש ליה כי האי גוונא ולקמיה מפרישנא ליה: פירומם ידך אלו צכורים. דכתיב (דברים צו) ולקח הכהן הטנא מידך: אס לאוכל חוץ לחומה לאסור דכמשמע קרא לא תוכל לאכול צשערין וגו': קל וחומר ממעשר הקל. שהרי כתיב צתחלת המקרא מעשר דגנך. ולקמיה מפרש מאי חומר דצכורים ממעשר: עד שלא קרא עליהן. ארמי אוצד אצי דלס אינו ענין חוץ לחומה תנהו ענין לאיסור אחר הרואי להם: לפני זריקה שהוא לוקה. דלס אינו ענין חוץ לחומה תנהו ענין לכן שהו איסור החמור שאתה יכול לתנו לענין לאו שאין צו אזהרה מפורשת צמקום אחר אלא עשה צלבד (שם יצ) ודס וצמך ישפך והדר והצבר תאכל [פסחים עז. א.]: קל וחומר מפרש ואשם. ולקמיה מפרש מאי חומריה דצכור מתודה ושלמים: אפילו לאחר זריקה שהוא לוקה. אס זר הוא שאין הצכור נאכל אלא להניס וו היא אזהרתו וצמקום אחר עשה הוא דלשכתן צה אף צכור שור וגו' וצשרם ייהיה לך וגו' (במדבר יח). אס לאוכל לאחר זריקה. והוא זר קל וחומר מצכור. ולקמיה מפרש מאי חומרה דחטאת מצכור: חוץ לקליעים. ואזהרה עשה מלינו צה צמקום אחר (ויקרא ו) צמקום קדוש תאכל צתמר אהל מועד: לאוכל

עין משפט ור מוצה

- מז א מ"י פ"ג מהל' מעשר הלכה ג:
- מז ב מ"י פ"ג מהל' א: מ"י פ"ג מהל' מ"ג א מ"י פ"ג מהל' מצולות אקרוהו הל' כה סמג לאין קלב טו"ש י"ד ס"י ק ספיק א:
- מז ד ה מ"י פ"א מהל' מעשה קרבנות הל' ה סמג לאין סנה:
- מז ו מ"י פ"ג מהל' מעשר שני הל' ה סמג לאין רכד:
- מז ז מ"י פ"י מהל' קרבן פסח הל' א סמג לאין שכו:
- מז ח מ"י פ"ה הל' ג:
- מז ט מ"י פ"ה הל' א:
- מז י מ"י פ"ג מהל' חטאת הל' א סמג לאין קסה טו"ש י"ד ס"י רכז ספיק ו:
- מז יב מ"י פ"ה הל' ג:
- מז יג ופ"ח מהל' סנהדרין הל' ד ופ"ח הל' ג ופ"ח מהל' עברה הלכה א ופ"ח מהל' מנחות עניי הל' ג:
- מז יד מ"י פ"ג מהל' צבורים הל' ג ופ"ד ט סמג לאין רס:
- מז טו מ"י פ"א מהל' משעבד קרבנות הל' ד סמג לאין סכד:
- מז יז מ"י פ"ה מהלכות צבורות הל' טו סמג לאין שגג:
- מז יח מ"י פ"א מהל' מעשה קרבנות הל' ה סמג לאין סכה:

- ה) מ"ז ד. שבעות כה: כד. מעילה יח. ט) שבעות ג: פסחים גפ. פד. א) ופולין קמא. לעיל מ"א. ד) וני צנתספתא פ"ח. ט) לקמן יח: (א) חולין קכ: פסחים ל: וצממות עג: מעילה טו: (א) דברים טו, (ה) דברים יב, (ג) דף מ"א. ט) שמות יב, (ד) דברים כב, ט) ז"ל ממתנתא, (ח) וט"ע בומ"ט חולין לו. מ"ה מ"ט דרבנן, ט) ד"ר א"ר ו"ל.

מוסף רש"י

ואינו צריך להפריש. אלא טקן עיניו צזר זה ואמר מלך אתי טביל ואוכלו הוא צעניא, דהמולא מצדו עליו הראיה, דלמר תשרא לעני אסיי רהיה דלא הפריש עם הארץ ויהינא לך הנפא אמתין צפרק בטהר דסוטה (מת). מעשר ראשון ומעשר עני השע"ה (דברים טד). כל שפירא צכל האסוקין, למכות. במחלה, לא אמרו כדית. הלכה נמשה מהל' אלא לענין קרבן. שגגת כרת (שבעות כא) וצחילה כל שפירא עזר גללא (תעלה יח). המותר בטהור. פסח טבור וצכר (שבעות ב) אפילו צטבור ולן שן צטמא (שם ופסחים גג. טד). והשובר בטמא אינו לוקה. לא המותר משום לא תמורו ולא צכר צטמא משום לא תמורו ולא צכר (פסחים טד). לוקה וצכר מעשר משלח. דלחטאת דעבר עבר (חולין קמא). קסבר שלה מעיקרא משמע. לא תקח אלא שלהם קודם לקיחה, ואע"ג דכתיב צתמר לא תקח, לאו למימרא דלס לקחת שלה אלא לא תקח אלא שלהם קודם לקיחה: ותכמים אומרים משלח ואינו לוקה. קסברי שלהם אחר לא תקח משמע דלאו שניתק לעשה הוא: צב' וז דברי ר' עקיבה. מתינתין דקמיני צכורים קרייה מעבבא צזו ר' עקיבא היא שהיה רגיל רבי לקתום צצרי צמשנה צסתם צכמה מקומות והכי שמיע ליה לר' יוחנן דלית ליה לר' עקיבא קרייה מעבבא צצורים: הנהה. לפני המוצא מעבבת צזהן דשנה צה קרא (דברים צו) והניחו לפני וגו' (שם) והנחתו לפני וגו': ונימא וז דברי ר' שמעון. דהוי ליה לאיתויי סיעתא לנלימתי (מתינתין

תורה אור השלם
1. לא תוכל לאכל
בשערך מעשר דגנך
ותירושך ודביתך וזבבתך
בקרבך וצאנך וכל נדרך
אשר תדר ונדבותרך
וצרומת ידך יז

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה קדשים וכו' מעשר שני הא תנא: (ב) תוס' ד"ה וצאנך וכו' דלצצרי דר"ש קא אמרי וכו' אודי לך מיהא:

הגהות הגר"א
[א] ג' דערמא. ז"ל דקמיה: